

Mr. drs. L.C. Brinkman

'Ja' zeggen tegen de toekomst

De laatste tijd lijkt het wel eens of 'nee' zeggen tegen de politiek terrein begint te winnen op 'ja' zeggen. Nu zal het al vele eeuwen lang wel gebruik zijn geweest om niet alles wat politici zeggen onmiddellijk voor zoete koek te slikken en zoveel zelfkennis hebben politici waarschijnlijk ook wel in huis om te erkennen dat ook hun woord en daad een enkele keer relativering behoeft. Wiens niet trouwens? Maar toch zijn er in de actualiteit wel ontwikkelingen die tot nadenken stemmen over het functioneren van het politieke bedrijf.

Om te beginnen is er na een periode in de wereld van redelijk nauwkeurig omschreven blokvorming onmiskenbaar een tendens van onzekerheid en instabiliteit. Positief geformuleerd zijn tal van volken op zoek naar hun identiteit. Bewustwording en zelfstandigheidsstreven nemen echter de laatste tijd nogal eens puntige vormen aan die de onzekerheid en instabiliteit eerder vergroten dan verkleinen. 'Nee' tegen het oude, ook al was het niet altijd even vertrouwd, leidt nog niet automatisch tot een wel vertrouwenwekkend 'ja' zeggen tegen iets nieuws.

Een zorgelijke ontwikkeling is evenzeer een zeker gebrek aan vertrouwen dat soms uit opiniepeilingen valt op te snuiven waar het gaat om het vertrouwen in

de politiek in het algemeen of een kabinet in het bijzonder. Een tendens die overigens niet typisch Nederlands is, maar een ontwikkeling die we momenteel sterk zien in andere landen. Neem België, Engeland, Frankrijk, Duitsland of zelfs geheel treffend de Verenigde Staten (Perot). Een alternatiefloos 'nee' tegen de zittende macht. Uiteraard kan geen enkel kabinet het iedereen naar de zin maken en dat geldt evenzeer voor politieke partijen afzonderlijk. Toch is het nog maar de vraag of het verstandig is al te veel te speculeren op wantrouwen jegens de politiek. Het is immers niet zo moeilijk om ergens tegen te zijn, maar kleur bekennen dat je in de politiek voor iets bent lijkt mij toch wat moediger. Bovendien zullen de meeste mensen heus wel begrijpen dat er in de politiek, door een kabinet voor de samenleving toch ondanks verder te spreiden verantwoordelijkheid nog heel wat besloten moet worden.

Ook al bevat zo'n besluit vaak compromissen, helemaal zonder boosheid, verdriet of andere anti-gevoelens zal het helaas wel nooit lukken op weg naar nog beter onderwijs, een schoner milieu, degelijker zorg, meer veiligheid - noem maar op. Ook hier is het dus zaak met elkaar te investeren in begrip voor de

noodzaak van afweging van belangen. 'Nee' zeggen daartegen bergt anders te veel het risico in zich van steeds meer discussie over vorm, presentatie en procedure van beleid, terwijl het toch vooral om de inhoud en onderlinge prioriteit daarvan bij voorrang zou moeten gaan. Schone beloften zijn bovendien meestal niet bestand tegen het bestuurderspluche.

Vertrouwen in de politiek

Een dergelijke negatieve grondhouding tegenover de politiek geeft ook voedsel aan de toch al te vruchtbare bodem voor een wat afwachtende en afstandelijke houding ten opzichte van de gemeenschap die op de golven van de individualisering is binnengespoeld in veler denken. Zolang je sterk en onafhankelijk bent is zo'n houding ten opzichte van de gemeenschap misschien ook nog wel verklaarbaar, maar de vraag of en hoe een ander zich kan redden blijft daarmee misschien wel eens te gemakkelijk buiten beeld. En voor je het weet leidt afstandelijkheid tegenover de gemeenschap tot afstand nemen ervan, tot naar believen ervan gebruik maken of niet en niet zelden tot al te selectief winkelen, fraude daaronder begrepen. Gelukkig valt er een tendens te bespeuren waarin dergelijke negatieve gevoelens en gedragingen niet alleen maar aan de kaak worden gesteld maar ook hopelijk een meer zelfreinigend effect zullen laten zien. Aan dit laatste zal de politiek zeker ook zelf haar steentje kunnen bijdragen. Naarmate de gemeenschap zich meer en beter toelegt op de dingen die zij beter kan dan individu en groep en zich minder

fijnmazig en pretentieus begeeft in hoeken en gaten van de samenleving die toch in de praktijk minder doordringbaar blijken, zal dunkt mij het vertrouwen in de politiek zeker overeind blijven en waar nodig kunnen stijgen. Dat alles zal zeker ook gepaard moeten gaan met een terugname van het aandeel dat de gemeenschap neemt uit de jaarlijkse groei van onze nationale middelen. Aan een zichtbare en voor burgers en bedrijven merkbare terugval van de collectieve lastendruk valt op weg naar 2000 niet te ontkomen als de politiek althans met succes een beroep wil blijven doen op eigen inzet van de samenleving op tal van terreinen. Vertrouwen in elkaar kan men immers waarschijnlijk niet zomaar bij elkaar schrijven. Daarvoor zullen met-terdaad maatregelen moeten worden getroffen.

Als ik alles bijeen een gokje zou mogen wagen op de toekomst, dan zou ik niet speculeren op onvrede en daarmee 'nee' zeggen tegen van alles en nog wat. Nee, dan zou ik 'JA' willen zeggen tegen enkele uitdagingen die in het voorgaande besloten liggen. En ik zou zeker in Nederland willen blijven wonen - niet in Denemarken en ook niet in België of Luxemburg. Investeren in elkaar; investeren in ons land, laten we ons geld daar maar op zetten. Kortom, laten we daar samen maar een gokje op wagen.

